

JUSTIITSMINISTEERIUM

Ülevaade Justiitsministeeriumi haldusjärelevalve põhimõtetest ja teemadest

Linna- ja vallasekretäride infopäev

25.11.2022

Glen Roosaar

Justiitsministeeriumi nõunik

Haldusjärelevalve piirid

Vabariigi Valitsuse seaduse § 75³

Haldusjärelevalve omavalitsusüksuste tegevuse üle

- Justiitsministeerium teostab haldusjärelevalvet kohaliku omavalitsuse üksuste **haldusaktide õiguspärasuse üle**,
- kui kohaliku omavalitsuse üksuse haldusakt või selle andmata jätmine **on õigusvastane ja rikub avalikku huvi**, võib JuM 30 tööpäeva jooksul haldusakti andmisest või sellest keeldumisest teadasaamisest arvates **teha kirjaliku ettepaneku** tunnistada haldusakt kehtetuks, viia see õigusnormidega vastavusse või anda nõutav haldusakt välja,
- kui kehtetuks tunnistatud haldusakti õigusvastased tagajärjed rikuvad avalikku huvi, võib JuM kolme aasta jooksul haldusakti andmisest arvates teha kirjaliku ettepaneku kõrvaldada haldusakti tagajärjed,
- kui KOV ei ole 30 tööpäeva jooksul pärast kirjaliku ettepaneku saamist haldusakti kehtetuks tunnistanud, seda õigusnormidega kooskõlla viinud, nõutavat haldusakti andnud või haldusakti tagajärgede kõrvaldamist otsustanud, **võib JuM esitada protesti halduskohtusse.**

Järelevalve eesmärk ja väljundid

Menetluse eesmärk on:

- 1) lahendada haldusaktiga seonduv sisuline probleem,**
- 2) aidata kaasa parema praktika kujunemisele.**

Eesmärk ei ole konkreetse väljundiga järelevalvemenetlus.

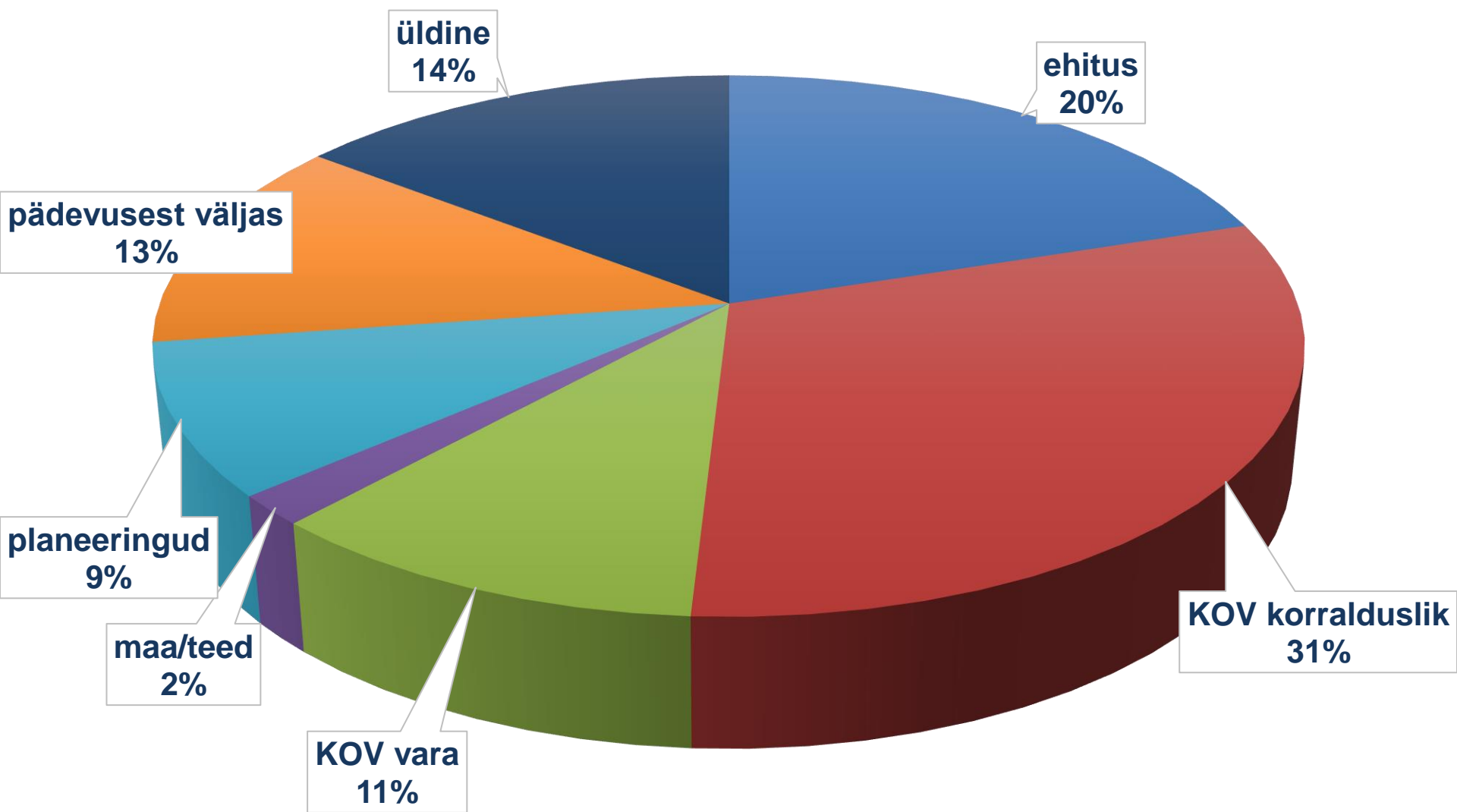
Menetluse väljundid praktikas:

- Ettepanek (+protest)**
- Tähelepanu juhtimine**
- Selgitusnõue**
- Info edastamine pädevale asutusele**
- Kaasamine**

2022. ja 2021. aasta võrdlus

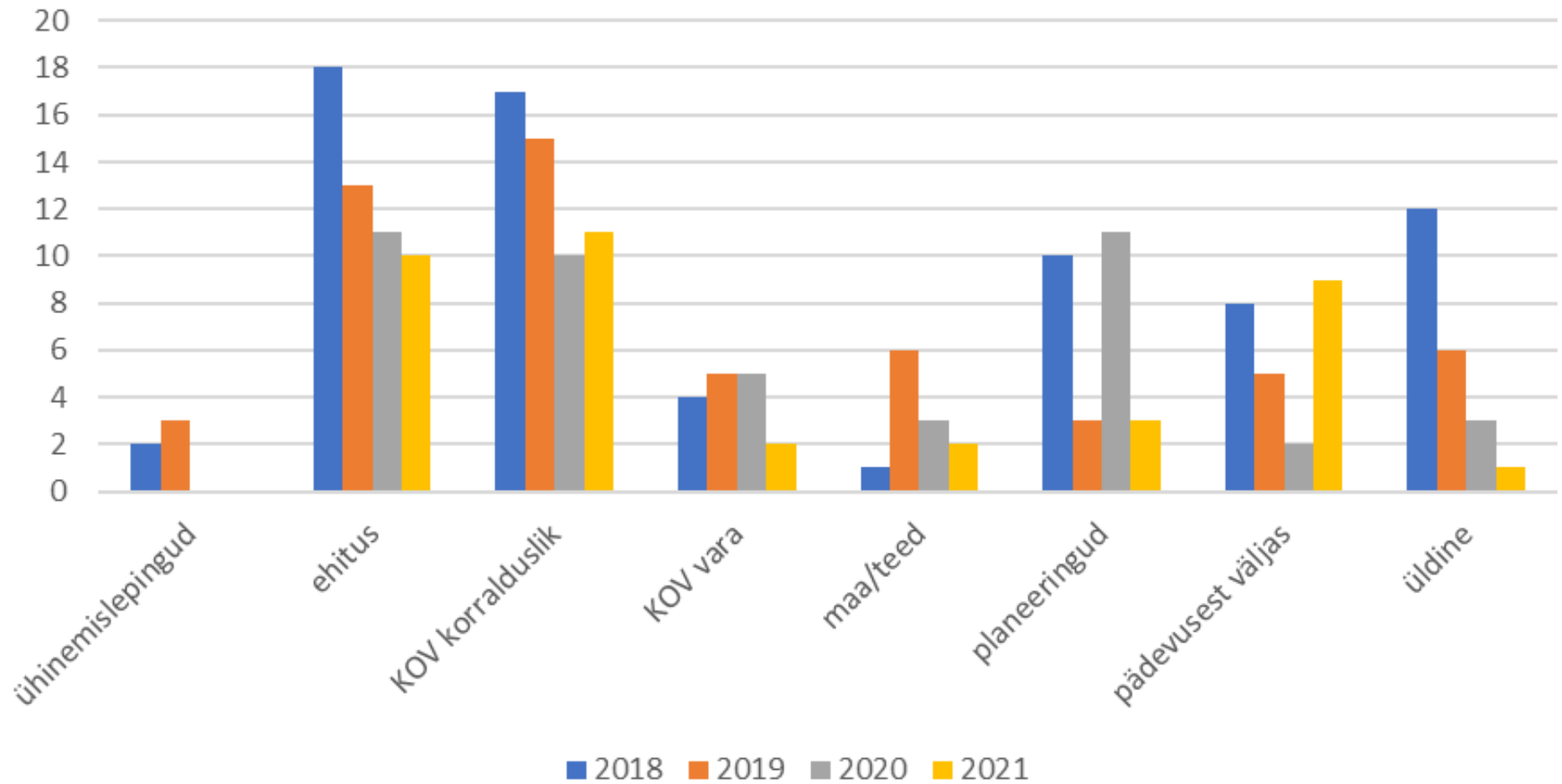
	2022*	2021
Taotlusi	55+	38
Tähelepanu juhtimise kirju	17+	6
Ettepanekuid ja proteste	0	2+2

2022 ON SENI ESITATUD 55 PÖÖRDUMIST

■ ehitus ■ KOV korralduslik ■ KOV vara ■ maa/teed ■ planeeringud ■ pädevusest väljas ■ üldine

Pöördumiste arvu muutus teemade lõikes

2022. aasta tähelepanu juhtimised

- Volikogu komisjonide moodustamisel ei arvestatud komisjonide poliitilise tasakaalustatuse nõuet **(3)**.
- Volikogu komisjonide moodustamisel ei arvestatud komisjonide poliitilise tasakaalustatuse nõuet. Komisjonide esimehi ja/või aseesimehi ei ole mõistliku aja jooksul uuesti valitud **(2)**.
- Vallavalitsus ja volikogu ei menetlenud avalikku algatust õiguspäraselt.
- Valla majandusaasta aruande tegevusaruandel puudub seos valla arengukavaga.
- Asutus kujundati otsuse asemel ümber määrusega, põhimäärust ei kehtestatud.

2022. aasta tähelepanu juhtimised

- Detailplaneering kavandab ehitisi ehituskeeluvööndisse **(2)**.
- Ehitusluba on vastuolus detailplaneeringuga, kuna ei arvesta detailplaneeringus määratud ehitisealust pinda.
- Projekteerimistingimused on motiveeritud puudulikult, ei ole veendunud projekteerimistingimuste väljastamise lubatavuses.
- Vallavalitsus ei küsinud ehituslubade andmisel ja ehitiste seadustamisel Keskkonnaameti kooskõlastust.
- Vallavalitsus on detailplaneeringualal kasutusload andnud ebaõigesti. Esines arvukalt mainimisväärseid puudusi.
- Kasutusluba kanalisatsioonitorustiku ja veetorustiku kasutusele võtmiseks ei sisaldanud kaalutlusi selle kohta, miks anti kasutusluba ka kinnisasjade suhtes, millele ehitusluba väljastatud ei olnud.

2022. aasta tähelepanu juhtimised

Kui ei olnud õigusvastast haldusakti:

- Volikogu istungi päevakorda ei kiidetud heaks. Istung peeti, aga vaidlusalusel istungil ei võetud vastu ühtegi haldusakti.
- Revisjonikomisjoni moodustamise otsus oli õiguspärane, aga komisjoni koosseis ei vasta enam poliitilise tasakaalustatuse põhimõtetele.

Järelevalves ilmnenud tähelepanu vajavad valdkonnad:

- Haldusaktide põhjendamine
- KOV-i kehtestatud regulatsioonide otstarbekus

Haldusaktide põhjendamine

- võimaldab haldusakti koostajal oma kaalutlused paremini läbi mõelda;
- teeb haldusakti puudutatud isiku jaoks arusaadavamaks;
- aitab ennetada vaidlusi.

Haldusakti põhjenduses peab märkima faktilise ja õigusliku aluse ning need omavahel seostama.

Kaalutusõiguse alusel antud haldusakti põhjenduses tuleb märkida kaalutlused, millest haldusorgan on haldusakti andmisel lähtunud.

KOV-i regulatsioonide otstarbekusest

Kaks küsimust:

- 1. Kas vajalikud reeglid on olemas?**
- 2. Kas on hoidutud ülereguleerimisest?**

*Põhimäärused, töökorrad ja vara valitsemise korrad

- **Otsustuse vorm on liialt kitsendatud** – näiteks on KOV põhimääruses ette kirjutatud, et midagi tuleb lahendada otsusega, kuid soovib lahendada määrusega.
- Sisepädevus ei ole jaotatud paindlikult.
- **Menetlused ja protseduurid on kirjeldatud liialt lakooniliselt või liiga paindumatult** – näiteks organite valimise protseduurid, vara võõrandamise toimingute erandite puudumine, praktikas mittejärgitavad tähtajad ja kooskõlastamise nõuded.

Kokkuvõte

- Haldusjärelevalves on poolteks õiguslikult võrdsed avalikõiguslikud juriidilised isikud;
- enamik haldusjärelevalve probleemidest lahendatakse menetluse käigus, sh Rahandusministeeriumi ja teiste ministeeriumite nõustamise abil;
- koostöö erinevate ministeeriumite ja KOVidega on hea.

Aitäh senise hea koostöö eest!

JUSTIITSMINISTEERIUM

Aitäh!

Glen Roosaar

Justiitsministeeriumi nõunik

glen.roosaar@just.ee

620 8258